

22 Voorzieningen.

Algemene opmerking:

In FRIS is een controleberekening ingevoerd om de juiste verwerking van de onderhouds dotaties in relatie tot de dotatie aan de Voorzieningen veilig te stellen. Het controlegetal komt op nul uit als de dotaties op de juiste manier zijn verwerkt.

Als u de eerste keer met FRIS werkt zult u de gegevens van de beginbalans op moeten nemen in de eerste kolom. Hebt u al eerder een balans in FRIS opgenomen, dan worden alle kolommen vanuit de historie gevuld en zijn dan ook niet aan te passen.

Het verschil tussen reserves en voorzieningen bestaat hierin, dat (bestemmings)reserves tot het Eigen vermogen behoren en Voorzieningen tot het Vreemd vermogen/verplichtingen op lange termijn.

Mutaties in reserves zie we terug in de staat van baten en lasten en/of bij de bestemming van het resultaat.

Bij Voorzieningen hebben we te maken met een richtlijn die zegt dat toevoegingen/dotaties aan een Voorziening zichtbaar zijn in de exploitatierekeningen, maar dat onttrekkingen rechtstreeks ten laste van de Voorziening geboekt worden. Hiermee sluiten we aan bij de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Een voorziening heeft als doel :

1. kostenspreiding, dat wil zeggen uitgaven uitsmeren over meerdere jaren, ten einde het resultaat niet te veel te laten fluctueren.
2. Onder een voorziening wordt verstaan een verplichting waarvan de omvang en/ of moment van afwikkeling onzeker is, maar wel redelijkerwijs te schatten. Een voorziening mag niet worden gevormd voor toekomstige verliezen.

De meest voorkomende voorzieningen zijn die voor onderhoud en reparatie, vandaar rekening 22.10. Maar er zijn meer mogelijkheden. bijvoorbeeld een voorziening voor wachtgeld of een reorganisatievoorziening Die kunnen genoemd en uitgebreid gespecificeerd en toegelicht worden op rekening 22.20.

Uitgangspunt is dat de Voorziening onderhoud is vastgesteld aan de hand van een langjarig onderhoudsplan.

Een verdere uitleg over de boekingsmethode is opgenomen onder de tab "Lastenrekeningen algemeen"

Let speciaal op de BRIM subsidie. Als u die binnen krijgt moet u het eigen deel in de kosten als dotatie toevoegen aan deze voorziening en telkens een zesde deel laten vrijvallen.

Lasten worden verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben. Het zal nogal eens voorkomen dat lopende projecten niet in één jaar worden afgerond. We hanteren daarbij het matching principe (zie hierna)

Als met een hovenier is afgesproken dat hij tuinonderhoud zal verrichten voor het komend jaar, lopend van 01-07 tot en met 30-06 van het volgend jaar voor een bedrag van € 2.500, dan kan alleen de helft ten laste van het lopend jaar worden gebracht terwijl de andere helft ten laste van volgend jaar komt en dus verwerkt wordt via Transitoria.

Voorzieningen in begroting en jaarrekening

In de serie 40 en 41 treft u telkens de twee bijzondere rekeningen aan, namelijk Dotatie aan Onderhoudsvoorzieningen en dotatie aan Overige voorzieningen. (bijvoorbeeld 40.17 en 40.18. Dat heeft te maken met de verwerking van Voorzieningen zoals bedoeld in de richtlijnen voor de jaarrekening.

Het verschil tussen reserves en voorzieningen bestaat hierin, dat reserves tot het eigen vermogen behoren en voorzieningen tot het vreemd vermogen. Fluctuaties in reserves zien we terug in de staat van baten en lasten in onderdeel C waar het gaat over bestemming van het resultaat. Bij voorzieningen gaat het om het bepalen van het resultaat en zal dus altijd in onderdeel B worden gepresenteerd. Dotaties aan de voorzieningen lopen altijd via de exploitatie.

In tegenstelling tot de reserves behoren voorzieningen tot het vreemd vermogen. Voorzieningen zijn als het ware apart gezet voor toekomstige lasten. Het zijn dus feitelijk verplichtingen op langere termijn. Een voorziening heeft als doel om uitgaven uit te smeren over meerdere jaren, ten einde het resultaat niet te veel te laten fluctueren. Van oorsprong kennen we het goed koopmansgebruik, met de beginselen realiteit, voorzichtigheid en eenvoud. Het gebruik van voorzieningen kan goed verduidelijkt worden aan de hand van twee economische beginselen, namelijk het 'matchingprincipe' en het 'voorzichtigheidsbeginsel':

- Het matchingprincipe houdt in dat kosten zoveel mogelijk toegerekend worden aan de periode waarop ze betrekking hebben. Denk bijvoorbeeld aan de kosten voor het onderhoud van een gebouw. Een bepaalde onderhoudsbeurt ontstaat niet ineens, maar is het gevolg van jarenlang gebruik. Het is dus niet terecht om deze lasten te nemen in het jaar van onderhoud. Door periodiek een bedrag te doteren aan de hiervoor bestemde voorziening komen deze kosten niet in één boekjaar, maar worden deze over meerdere jaren verdeeld. De uitgaven voor het doel van de voorziening, bijvoorbeeld onderhoud, worden ten laste van de voorziening gebracht. Voorwaarde is natuurlijk wel dat de voorziening voldoende hoog is. Bij een ontoereikende voorziening zullen kosten alsnog in de exploitatie terecht komen.
- Het voorzichtigheidsbeginsel komt erop neer dat winsten pas genomen mogen worden als zij werkelijk gerealiseerd zijn, terwijl verliezen genomen moeten worden wanneer deze voorzienbaar zijn. Het gebruik van voorzieningen vloeit direct voort uit dit beginsel en voorkomt dat organisaties zich rijker rekenen dan ze daadwerkelijk zijn.

Deze principes zijn geïmplementeerd in de richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN 2018..

Dat heeft geleid tot de volgende wijzigingen:

- In de rekeninggroepen 40 'lasten kerkelijke gebouwen exclusief afschrijvingen' en 41 'lasten overige eigendommen en inventarissen' zijn per rekening subgroep twee rekeningen toegevoegd:
  - o 40.x7 of 41.x7: 'dotatie aan onderhoudsvoorzieningen'
  - o 40.x8 of 41.x8: 'dotatie aan overige voorzieningen'

De boekingsgang wordt nu:

- De dotatie wordt geboekt ten laste van de betreffende dotatie rekening, bijvoorbeeld 40.17 'dotatie aan onderhoudsvoorzieningen' voor toekomstig groot onderhoud aan een monumentaal kerkgebouw, en ten gunste van balansrekening 22.xx, bijvoorbeeld 22.10 'onderhoudsvoorzieningen', met een specificatie van de voorziening binnen deze rekening
- Uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste van de betreffende voorziening(en) gebracht, en lopen dus niet via de kostenrekeningen.
- Als de voorziening te laag is voor de werkelijke uitgaven wordt het tekort ten laste van de betreffende kostenrekening(en) gebracht, in het boekjaar van de uitvoering van de werkzaamheden of de aanschaf.
- Als de voorziening te hoog is voor de werkelijke uitgaven zijn er twee mogelijkheden:
  - o Het overschot wordt meegenomen naar de volgende ronde van bijvoorbeeld onderhoud, waardoor de in de toekomst te doteren bedragen lager worden
  - o Het overschot valt vrij en wordt gecrediteerd op de kostenrekening(en) voor de betreffende dotatie(s).

Voorbeeld:

In jaar 20 is een onderhoudsplan gemaakt voor de monumentale Grote Kerk van de Protestantse Gemeente te Voorbeeldstad. Hierbij is vastgesteld dat er over 10 jaar, dus in jaar 30, onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd moeten worden. De begrote kosten zijn € 100.000. Het CvK heeft besloten om hiervoor, met ingang van jaar 21, een onderhoudsvoorziening met een lineaire opbouw te vormen, waarvoor jaarlijks € 10.000 gedoteerd wordt.

In de jaren 21 t/m 30 wordt jaarlijks de dotatie geboekt:

40.17 'dotatie aan onderhoudsvoorziening'	€ 10.000
Aan 22.10 'onderhoudsvoorzieningen', met specificatie 'Grote Kerk'	€ 10.000

In jaar 30 wordt het onderhoud uitgevoerd. De uitgaven zijn € 105.000, en worden in een keer per bank betaald. De boeking wordt:

22.10 'onderhoudsvoorzieningen', met specificatie 'Grote Kerk'	€ 100.000
40.11 'onderhoud'	€ 5.000
Aan 12.20 'bankrekeningen'	€ 105.000

Als bij de uitvoering in jaar 30 de uitgaven € 95.000, dus lager dan de voorziening van € 100.000, zouden zijn geweest, zijn er twee mogelijkheden:

1. Besloten wordt om het verschil te gebruiken voor de volgende ronde van het groot onderhoud aan de Grote Kerk. Er is inmiddels een nieuw onderhoudsplan gemaakt, waaruit blijkt dat in jaar 35 naar schatting € 50.000 aan groot onderhoud besteed moet worden. Omdat er nog € 5.000 over is van de voorziening voor het onderhoud in jaar 30 wordt er de komende jaren € 9.000 per jaar gedoteerd, en niet € 10.000 zoals nodig zou zijn als de vorige voorziening helemaal gebruikt zou zijn.
2. Besloten wordt om het verschil in jaar 30 ten gunste van de exploitatie te brengen. De boeking hiervoor wordt:

22.10 'onderhoudsvoorzieningen', met specificatie 'Grote Kerk'	€ 5.000
Aan 40.17 'dotatie aan onderhoudsvoorziening'	€ 5.000

NB: Oplossing tijdens de transitieperiode.

Als u voor de eerste keer overgaat op FRIS, zult u even een maatregel moeten met betrekking tot de aansluiting van de Voorziening en van de vorige jaren en mogelijk ook met de begroting.

Als u in de afgelopen periode de onttrekking aan de Voorziening ten laste van de Exploitatie hebt gebracht, in het oude model vanzelfsprekend, zult u de onttrekking nu ten gunst moeten brengen van de rekening in de 40 of 41 serie.

Stel u hebt groot onderhoud gepleegd en dat geboekt op 40.11 Onderhoud voor € 51.000.

Daarna hebt u via de oude rekening 54.20 in het Excelmodel een bedrag van € 50.000 onttrokken aan de Voorziening. Om de oude gegevens sluitend te krijgen zult u bij de invulling van FRIS het bedrag van € 50.000 in mindering moeten brengen op 40.11